

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه: معتمد راد،
محمد حسین، ۱۳۴۳
عنوان و نام پدیدآور: پیامبری که سلمان
شناخت / محمد حسین معتمد راد.
مشخصات نشر: تهران: نشر طالایی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص.
شابک: ۴-۳-۶۰۰۹-۶۲۲-۶۰۰۹۷۸-۱۸۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۹-۱۱۲.
موضوع: سلمان فارسی، - ۳۶ ق. - سرگذشتنامه
موضوع: Muhammad, Prophet, d. ۶۳۲
Companions Biography
BP۳۳
رده بندی کنگره: ۲۹۷/۹۴۰
رده بندی دیویی: ۶۱۰۲۰۵۹
شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۰۲۰۵۹

پیامبری که سلمان شناخت

نویسنده: محمد حسین معتمد راد
طراح گرافیک: سعید دین پناه
صفحه آرایی: کمیل ریحانی
ناشر: نشر طالایی
چاپخانه و صحافی: هنگام
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ اول: ۱۳۹۹
شابک: ۴-۳-۶۰۰۹-۶۲۲-۹۷۸-۱۸۰۰۰۰
قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان
حق چاپ محفوظ است

نشانی:
تهران، خ طالقانی،
نرسیده به میدان فلسطین
خ سرپرست جنوبی، کوچه پارس
پلاک ۱۱، واحد ۲ تلفن: ۶۶۴۸۳۰۶۶
نمابر: ۶۶۴۱۵۲۳۳، تلفن همراه: ۰۹۱۲۶۰۱۶۴۱۹
www.talaei.ir / nashre.talaei@gmail.com
همه حقوق چاپ و نشر کتاب «پیامبری که
سلمان شناخت» برای مؤلف محفوظ
است. هرگونه بهره برداری از این
اثر به اجازه کتبی نیاز دارد.

پیامبرِ
کله
سلمان
شناخت

محمد حسین معتمد راد

۱۷

شناسنامه
سلمان

۱۳

ولادت سلمان

۹

مقدمه

۳۷

گرایش سلمان
به اسلام

۳۱

آزادی سلمان

۲۱

گرایش سلمان
به مسیحیت

۵۹

سلمان و واقعه
سقیفه

۵۳

طرح نظامی
سلمان

۴۵

مبارزه با تبعیض
نژادی

۸۹

سلوک سلمان

۷۷

سابقه سلمان در
قرآن

۶۵

سلمان در
دوران خلفا

۱۰۹

فهرست منابع

۱۰۳

وفات سلمان

۹۷

دیدگاه‌ها
در باره سلمان

تقدیم به:
روح بلند پدر و مادر عزیزم
که همواره به یادشان هستم.

پیشگفتار

علاقه‌مندان به تاریخ - خصوصاً تاریخ اسلام - اگر ماجرای جنگ احزاب را از نظر گذرانده باشند، بی‌تردید از نقش سلمان، صحابه جلیل‌القدر پیامبر ﷺ در حفر خندق آگاهی یافته‌اند. در غزوه احزاب، قریش بسیاری از گروه‌های عرب را برضد پیامبر ﷺ و یاران اندکش، در مدینه هم‌داستان کرده بود. آیین تازه‌ای که پیامبر ﷺ آورده بود، لژرشی در قبائل عرب افکنده بود و عرب، با لشکری انبوه آمده بود تا به این غائله و به این داستان پایان دهد؛ اما ناباورانه، با پدیده‌ای شگفت‌روبه‌رو شده بود، که تا آن روز نمی‌شناخت و نمی‌دانست با آن چه باید بکند. پیش رفتن ناممکن بود و بازگشتن به منزله هزینه‌ای سنگین از آبرو و تعصب عربی بود.

این فن تازه و حیرت‌آور، نه تنها آن‌روز، در نیروی عرب کارگر افتاد و هم‌بستگی آن‌ها را از هم گسست و آن‌ها را از پیش رفتن بازداشت، بلکه هرگونه فرصت هم‌دلی و همراهی در آینده را هم از آنان بازستاند و دیگر هرگز چنین گروهی علیه پیامبر ﷺ و یارانش شکل نگرفت.

این همه از برکت پیشنهاد مردی بود که به دنبال یافتن حق و به دنبال یافتن خدا، از خانه و کاشانه خود بریده بود و در کنار آخرین فرستاده خدا آرام و قرار گرفته بود. البته ناگفته نباید گذاشت که ضربه تاریخی دلاور محبوب او علی ع بر پیکر پهلوان عرب، عمرو عبدود نیز در تمام کردن کار، سخت مؤثر بود.

باری، دوران جوانی سلمان را می‌توان سخت‌ترین دوران زندگی او شمرد. تعصبات پدر او بر آیین زردشتی، سلمان را واداشته بود که باورها و اندیشه‌هایش را از پدر پنهان دارد و چون ناچار آن را آشکار ساخت، پدرش و بستگانش آن را برنتافتند و با حبس در خانه، پاسخش را دادند. ناگزیر از زادگاهش متواری شد و دل به آوارگی سپرد. از شهری به شهر دیگر رفت و حتی تن به رنج بردگی داد. خریدندش و فروختندش؛ اما این رنج‌ها در برابر حقیقتی که او در پی‌اش بود، هیچ می‌نمود.

در این سیر و سفر، به آیین آسمانی مسیح گرایش یافت؛ زیرا خدای مسیح

را به خدای مهربانی که در دل تصور می‌کرد، شبیه‌تر می‌دید. اما هنوز آرام و قرار نداشت. راهبان مسیحی به او گفته بودند که خداوند هنوز آخرین پیام‌آور خود را نفرستاده و آخرین شاهکار خود را ننموده است. بنابراین پیوسته در جست‌وجوی این چشمه جوشان و زلال بود تا تشنگی خود را فرونشاند.

از آنجا که موضوع پایان نامه کارشناسی ارشدم، بررسی تطبیقی رویکرد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در جنگ احزاب و صلح حدیبیه بود، و در جریان این کار پژوهشی، به شخصیت بزرگ سلمان بیشتر پی بردم، لذا تصمیم گرفتم تا کتابچه کوچکی را، درباره او، برای مشتاقانی که حوصله پژوهش‌های پیچیده را ندارند، با نثری ساده و روان به رشته تحریر درآورم.

اطلاعات این کتاب فقط به نقش سلمان در جنگ احزاب محدود نمی‌شود. در این نوشته، دوران کودکی و نوجوانی سلمان، هنگامی که نام‌روزیه داشت؛ سفر دشوار او برای یافتن حقیقت و رسیدن به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و یافتن نام باسمای سلمان و نیز خدمات او پس از پیامبر صلی الله علیه و آله و در زمانه زمامداری خلفای راشدین نیز مورد مطالعه و مرور قرار گرفته است.

ناگفته نماند که رابطه سلمان و پیامبر صلی الله علیه و آله نیز رابطه‌ای خاص و نادر بود که شاید تعداد اندکی از یاران از چنین ارتباطی برخوردار بودند. سلمان در سلک یاران پیامبر صلی الله علیه و آله، فقط یک طراح نظامی نبود. رازهایی که بین او و پیامبر صلی الله علیه و آله گذشته است و برخی از سخنانی که به روایت درآمده است، نشان می‌دهد که چه اندیشه‌های سترگی در ذهن سلمان نقش بسته بود که به زبان او نیامده است. در پایان بر خود لازم می‌دانم از عزیزانی که مرا در آماده‌سازی این اثریاری کردند، علی‌الخصوص آقایان کاظم طلایی که زحمت چاپ و نشر این اثر را پذیرفتند، بهروز رضایی که ویراستاری متن کتاب را تقبل نمودند، سعید دین‌پناه، طراحی کتاب را به عهده گرفتند، و نیز همکارم سرکار خانم الهام الیکایی که زحمت حروف‌چینی آن را تقبل نمودند، تشکر و قدردانی نمایم.

سلطان الهمودي
عليه السلام

مكتبة
الشيخ
الهمودي

مكتبة
الشيخ
الهمودي

مقدّمه

«جی» از شهرهای نزدیک اصفهان و مشهور است که محل تولد سلمان فارسی، صحابه بزرگ پیامبر اسلام ﷺ است. کسی که بعد از سفرهای بسیار و پس از تحقیق و جست و جوی فراوان اسلام را دریافت و آن را پذیرفت. نام او روزبه بود، ولی پس از آن که مسلمان شد، پیامبر ﷺ او را سلمان نامید.

سلمان را انسانی پاک سرشت و مخلص دانسته اند. آموخته های دوران کودکی و نوجوانی اش او را به سمت آیین های متفاوت کشاند. او که نمی خواست اندرزه ها و اندیشه های پدرش را که برخاسته از آیین زردشت بود، کورکورانه بپذیرد، ناگزیر در پی گمشده خود، راه سرزمین های دیگر را در پیش گرفت. با کاروان ها همراه شد و از شهری به شهری رفت و مردمان بسیاری را دید و در مسیر این جست و جو، حتی او را به بردگی گرفتند. در این سیرو سفر با آیین آسمانی مسیح نیز آشنا شد؛

اما چون روح جست و جوگری همواره در پی کشف حقیقت بود، به آن دل نبست و در نهایت، خلوص و نیت پاکش، موجب هدایتش شد. او از هر فرصتی استفاده کرد تا پاسخی برای پرسش‌های خود بیابد و جان بی‌قرارش را آرامش بخشد. اگر در نوجوانی نیز آیین و رسم زردشتی را پذیرفته بود، در باطن به دلخواهش نرسیده بود و حقیقت دیگری را می‌جست. حقیقتی که به خاطر آن رنج سفری پرمشقت و دراز را تحمل کرد. سرانجام، قدم به سرزمینی گذاشت که دایره دعوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بود؛ وی به جست‌وجوی محمد صلی الله علیه و آله پرداخت که شنیده بود فرستاده خداست و می‌خواست نشانه‌های پیامبری را در او بجوید.

چنین بود که روزبه، رسول خدا صلی الله علیه و آله را در مدینه ملاقات کرد و گمشده خود را در وجود او یافت و با ایمان به آیین آسمانی او، به مطلوب خود رسید. پیامبر صلی الله علیه و آله پس از شنیدن شرح اشتیاق روزبه و رنج‌هایش، او را در آغوش پرمهر خود گرفت و آزادش کرد و وی را «سلمان» نامید.

سلمان از جمله مردان شرایط سخت روزگار بود، او با دوران‌دیشی و تفکراتش، هم سبب نجات خود شد و هم اسلام را در شرایط سخت هجوم دشمنان یاری کرد. اندیشه‌های او در جنگ خندق راهگشایی قوی بود. پیامبر صلی الله علیه و آله رأی او را پذیرفت و با این تدبیر، لشکرده هزار نفری کفار و قریش که در رأس آن ابوسفیان بود، به عقب‌نشینی تن داد.

سلوک و اندیشه‌های رسول اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام، نشانه‌هایی از حقیقت بود که سلمان در کسب آن تلاش زیادی کرد و به آن دل بسته بود. این علایق و وابستگی‌ها به قدری بود که او را به پرسش و پاسخ وامی‌داشت. گفته‌اند که او نسبت به پیامبر صلی الله علیه و آله کثیرالسؤال بود؛ به ایمان و کفر افراد پی می‌برد؛ انسانی خیر، فاضل، دانشمند و زاهد بود و به زندگی سخت و مشقت‌بار تن می‌داد؛ یکی از معترضان جریان سقیفه

۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۳؛ بحار الانوار، ج ۲۲، ص ۳۶۶.

۲. سلمان فارسی (عاملی)، ص ۳۲.